

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мектепке дейінгі ұйымда мейірімділік - тәрбие негізі

ЖАРИЯЛАНДЫ
09.03.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/176611/>**Жумағалиева Лаура Иембергеновна****Лауазымы: тәрбиеші****Алматы қаласы****Алатау ауданы****№164 бөбекжай балабақшасы**

Кіріспе: Мейірімділік – адам бойындағы ең ізгі және маңызды қасиеттердің бірі. Ол өзге адамдарға қамқорлық көрсету, қиын жағдайға тап болғандарға көмек қолын созу, қоршаған ортаға сүйіспеншілікпен қарау секілді әрекеттерден көрінеді. Мейірімділік ұғымы балаға оның өмірінің алғашқы кезеңінен бастап берілуі керек, өйткені осы жас кезеңінде адам бойындағы моральдық, этикалық қасиеттер қалыптасады. Мектепке дейінгі ұйымдарда мейірімділік тәрбиесі баланың тұлғалық дамуы мен оның қоршаған ортаға деген көзқарасын қалыптастырудағы ең маңызды элементтердің бірі болып табылады.

Негізгі бөлім:**Мейірімділіктің мәні және оны тәрбиелеудің маңызы.**

Мектепке дейінгі ұйымдарда мейірімділік – балаларды ізгілікке, жанашырлыққа, адамгершілікке тәрбиелеудің негізгі құралы болып табылады. Баланың мінез-құлқы, тұлға ретінде қалыптасуы мектепке дейінгі кезеңде маңызды орын алады, сондықтан тәрбиешілердің міндеті – бала бойында осы қасиеттерді тәрбиелеу арқылы олардың өмірге деген

көзқарасын дұрыс бағыттау.

Мейірімділік тек біреуге көмек көрсетумен ғана шектелмейді, ол терең әрі кең ұғым. Ол адам баласының жүрегінде жасалған әрекеттер арқылы көрініс табады. Бала өз ортасында, әсіресе құрдастарымен қарым-қатынасында, мейірімділікті тәжірибеден үйренеді. Мектепке дейінгі мекемелерде мейірімділік тәрбиесі келесі міндеттерді орындауға бағытталған:

- Балалардың адамгершілік құндылықтарға деген түсінігін кеңейту;
- Қоршаған ортаға, адамдарға, жан-жануарларға және табиғатқа құрметпен қарауға баулу;
- Басқалардың сезімдерін түсіну, олардың жағдайына жанашырлық таныту қабілеттерін дамыту;
- Топпен қарым-қатынас жасау және ұжымдық жұмыстарда бір-біріне қолдау көрсету дағдыларын қалыптастыру.

Мейірімділік тәрбие процесі аясында тек теориялық білім берумен шектелмей, іс-әрекет арқылы жүзеге асырылуы керек. Бұл процеске түрлі әдіс-тәсілдер арқылы қол жеткізуге болады:

Әңгімелер мен ертегілер арқылы мейірімділікке тәрбиелеу:

Балаға әңгіме немесе ертегілерді тыңдату арқылы мейірімділік пен зұлымдықтың айырмашылығын көрсетуге болады. Мысалы, балаларға арнап жазылған ертегілерде мейірімді кейіпкерлердің әрекеттері арқылы адамгершілік құндылықтарын жеткізуге болады. Жақсы мен жаманның арасын айыра білу балалардың бойында адалдық, қайырымдылық, мейірімділік сияқты қасиеттерді қалыптастырады.

Рөлдік ойындар: Ойын – баланың өзін-өзі тануының, қарым-қатынас дағдыларын дамытудың және әлемді түсінуінің маңызды құралы. Мейірімділікке тәрбиелеуде рөлдік ойындар тиімді әдістердің бірі болып саналады. Ойын барысында балалар түрлі кейіпкерлердің рөлдерін ойнап, мейірімділік пен жанашырлықты қалай көрсету керектігін үйренеді. Ойындарда топтық жұмыс, бір-біріне көмек көрсету және қолдау білдіру

дағдылары дамытылады.

Іс-шаралар ұйымдастыру: Мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың мейірімділік сезімдерін дамыту үшін арнайы іс-шаралар ұйымдастыруға болады. Мысалы, «Жақсылық жаса», «Қоршаған ортаны қорғау», «Қамқорлық күні» сияқты акциялар өткізу арқылы балаларды бір-біріне, табиғатқа, жануарларға деген мейірімділікті көрсетуге үйретуге болады. Мұндай іс-шаралар балаларды белсенді әрекетке тартып, олардың ойлау қабілетін дамытып, мейірімділікке негізделген нақты тәжірибе береді.

Мейірімділікті іс жүзінде көрсету: Балалар көбіне ересектердің іс-әрекеттерін бақылап, солардан үлгі алады. Сондықтан тәрбиешілер мен ата-аналар өздерінің мінез-құлқымен балаларға мейірімділікті үлгі етуі керек. Балалар оларды бақылап, мейірімділік пен қайырымдылықтың қалай көрініс табатынын түсінеді. Мысалы, біреуге көмек көрсету, қолдау білдіру сияқты күнделікті әрекеттер арқылы балалар мейірімділік қасиетін өз бойларына сіңіреді.

Мейірімділікті тәрбиелеудің нәтижелері.

Мейірімділік тәрбиесі арқылы балалардың жан-жақты дамуы қамтамасыз етіледі. Мектепке дейінгі кезеңде мейірімділік қасиеттері дұрыс қалыптасқан бала болашақта өзгелермен сыпайы қарым-қатынас орнатуға, ұжымда жұмыс істеуге, достықты сақтауға қабілетті болады. Сондай-ақ, олар қоршаған ортаға, жан-жануарларға деген жауапкершілік сезімін ерте кезден түсінеді.

Мейірімділік тек жеке тұлғаның емес, бүкіл қоғамның дамуына әсер етеді. Мектепке дейінгі ұйымда балаларға дұрыс тәрбие берілген жағдайда, болашақта мейірімді, ізгі ниетті адамдардан құралған қоғам құруға болады. Сонымен қатар, мейірімділік балаларды тек жақындарына ғана емес, барлық адамдарға, табиғатқа, әлемге деген құрмет пен қамқорлық көрсетуге жетелейді.

Қорытынды

Қорыта айтқанда, мейірімділік – балаларды тәрбиелеуде басты

құндылықтардың бірі болып табылады. Мектепке дейінгі ұйымдарда балаларға мейірімділік қасиетін дарыту арқылы болашақта қайырымды, ізгілікке толы қоғамды қалыптастыруға негіз қаланады. Мейірімділікке тәрбиелеу барысында балалар адамгершілік, жанашырлық, құрмет сияқты қасиеттерді бойларына сіңіріп, өз өмірлерінде қолдануға үйренеді. Осылайша, олар болашақта қоғамның толыққанды, жан-жақты дамыған азаматтары болып өсіп шығады. Тәрбиешілердің міндеті – мейірімділік тәрбиесін тиімді әдіс-тәсілдер арқылы жүзеге асырып, әрбір баланың жүрегіне жол табу.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ж.Қ.Дүйсенова, Қ.Н.Нығметова. Балалар психологиясы. – Алматы, 2012.
2. Меңжанова А. «Мектепке дейінгі педагогика»-Алматы.
3. Біртұтас тәрбие бағдарламасы.
4. Интернет желісі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.